

YÖK'ün Roma Hukuku Kararı...

Atatürk'ün önderliğinde yaratılan Türk hukuk sistemi laik temellere dayanan bir hukuk sistemidir. Bu sistemde, din bir kurum ve norm olarak hukuk sisteminin üzerinde egemenlik kuramaz. Böylece, gerek devletin temel yapısında, gerekse özel hukuk ilişkilerinde din kurallarının etkili olması engellenmiştir.

Dr. Alev COŞKUN

Hukuk fakültelerinde Roma hukuku derslerine son verilmesi ve bu önemli konunun hukuk tarihi dersleri içinde okutulması yönünde **YÖK** tarafından bir karar alındığı açıklandı.

Kararın gerekçeleri nelerdir? Karar ciddi bir araştırma sonucu mu alınmıştır? Hukuk fakültelerine, özellikle bu konunun uzmanı Roma hukuku hocalarına sorulmuş mudur? Henüz bu hususlar açıklanmadı.

Hukukun ulusal nitelikleri

Hukuk, gerek toplumsal, gerekse bireysel düzeyde insan ilişkilerini düzenleyen ve denetleyen kurallar bütünüdür. Hukukun ulusal nitelikleri yanında, bugünün iç içe geçmiş dünya düzeninde evrensel nitelikleri ve boyutu yatsınamaz. Çağdaş dünyaya ayak uydurmaya çalışan her devlet, kendi iç hukuk kuralları (anayasa, temel yasalar) çerçevesinde uygun göreceği yasaları kaldırmak, değiştirmek, yeniden yapmak konusunda yetkiye sahiptir. Ancak çağdaş dünyanın saygın bir unsuru olmak isteyen her devlet **evrensel hukuk kurallarını ve evrensel değer yargılarını** yadsıyamaz.

Günümüzde **"insan hakları"** kavramı dünyanın dört bir kö-

şesinde geçerli bir kural olarak kabul görüyor.

Örneğin İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde, vatanadaş ya da yabancı herkesin nerede olursa olsun bir hukuksal kişi olarak tanınması gerektiği ve tüm insan haklarından yararlanacağı belirtilmiştir. (Md. 6)

'İslam hukuku'

Bugün dünyada 200'e yakın devlet ve kuşkusuz her devletin ulusal hukuk sistemi var. Ancak çağdaş devletlerin hukuk sistemlerinin dayandıkları temel bir hukuk sistemi, temel bir hukuk kaynağı vardır.

Dünyada kaynakları itibarıyla iki temel hukuk sisteminin varlığı kabul edilmektedir. Bunlar Roma hukukuna dayalı kara Avrupası hukuku; ve **"Common Law"** hukuk kaynağına bağlı Anglo-Amerikan hukuk sistemleridir. Ayrıca din kurallarına dayalı **"İslam hukuku"** da burada sayılmalıdır. Ancak, İslam hukuku günümüzde yavaş yavaş en koyu İslam ülkelerinde bile terk edilmektedir.

Roma hukuk sistemi MÖ 7. yüzyılda başlayıp, önce Roma sonra da Doğu ve Batı Roma diye ayrılan (MS 395) ve 1453 yılına dek süren Roma İmparatorluğu'nun yarattığı ve geliştirdiği temel bir hukuk sistemi-

dir. Doğu Roma'nın (Bizans) güçlü imparatoru **Justinianus** (MS 482-565) bu hukuk kurallarını bir araya toplamış ve buna **Corpus Juris Civilis** adı verilmiştir. Bugün bütün Avrupa ülkelerinin temel aldıkları ve dayandıkları hukuk sistemi işte bu **Corpus Juris Civilis**'tir, yani Roma hukukudur.

Laik temellere dayalı

Roma hukukunda hukuk kamu hukuku (**İus Publicum**) ve özel hukuk (**İus Privatum**) diye ikiye ayrılmıştır ki bu ayrım bütün dünyada kabul görmektedir. Özel hukukla ilgili: Borç, alacak, veraset, mülkiyet, mal sahipliği, bireyler arası ilişkilerde bugün bütün dünyada Roma hukukunun temel ilkeleri işlemektedir. Roma hukukunun birçok ülkede benimsenip uygulamasında, dinsel yani **"ilahi"** bir temele değilde **"dünyevi"** yani laik temellere dayanmış olması önemli bir rol oynamıştır. (**Aydın Aybay, Rona Aybay, Hukuka Giriş, S.60**)

Türk hukukunun temel direklerinden birisi olan **Türk Medeni Yasası, Türk Borçlar Yasası, Medeni Usul Yasası, Avrupa Hukuk Sistemi**'nden alınmıştır. Daha açık bir anlatımla hukuk sistemimizin temelleri Roma hukukudur.

Eğer Roma hukukunu hukuk fakültelerinde ders olarak okutmazsanız, temelleri olmayan bir hukukçular nesli yetiştirirsiniz ki bu hukukçular ilerde köksüz ağaçlara benzeyeceklerdir?

Hukuk ve din ilişkisi

Atatürk'ün aydınlanma devrimlerinin en önemlisi Türkiye Cumhuriyeti'nin laik hukuk devrimleridir.

Halifelığın kaldırılmasıyla (3 Mart 1924), **"Şerîye Mahkemeleri"** de kaldırılmıştır. (8 Mart 1924) Daha sonra Türk Medeni Kanunu kabul edilmiştir. (17 Şubat 1926)

Adalet Bakanı **Mahmut Esat Bozkurt**'un Meclis'e gönderdiği M.K. gerekçesinde, hukuk ve din ilişkisi aşağıdaki şekilde belirtiliyordu:

"... Mecellenin kuralları ve ana hatları dindir. Halbuki insanlık yaşamı her gün hatta her an esaslı değişimlere bağlıdır... Kanunları dine dayalı olan devlet kısa bir süre sonra memleketin ve milletin gereksinimlerini karşılayamaz. Çünkü dinler değişmez hükümler ifade ederler. Hayat yürür, ihtiyaçlar süratle değişir, din kanunları mutlaka ilerleyen hayatın huzurunda şekilden ve ölü kelimelerden, fazla bir kıymet, bir mana ifate etmezler..." (Sadeleştirildi).

Atatürk'ün önderliğinde yaratılan Türk hukuk sistemi laik temellere dayanan bir hukuk sistemidir. Bu sistemde, din bir kurum ve norm olarak hukuk sisteminin üzerinde egemenlik kuramaz.

Böylece, gerek devletin temel yapısında, gerekse özel hukuk ilişkilerinde din kurallarının etkili olması engellenmiştir. Böylece hukuk sistemi kutsal dinin egemenliğinden kurtulmuştur.

Ancak din ve vicdan hürriyeti anayasada teminat altına alınmıştır. Bu laik hukuk sisteminin temeli Roma hukukudur. Roma hukuku derslerinin hukuk fakültelerinden kaldırılması fidanın susuz bırakılması kadar ağır sonuçlar yaratır.

YÖK bu kararı alırken tüm bu hususları düşündü mü? Roma hukukunun çağdaş ve evrensel hukuk sisteminin temeli olduğunu unuttu mu?

çında!

1, sizi bekliyor.

si'ne girin, kazanma şansınızı artırın!

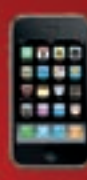
AKBANK

10 Kişiye
DELL Notebook

20 Kişiye
Sony PlayStation 3

40 Kişiye
iPhone 3GS

Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 18.09.2009 tarih ve B.07.1.MPI.0.13.00.02-401.02.99-1857-8506 sayılı izni ile umarası, kullanıcı adı ve internet şifresi ile Akbank Bireysel İnternet Şubesi'ne giriş yapan müşteriler bir çekiliş hakkı, ysel İnternet Şubesi'ne girerek yapılan kampanya katılımları bir, CepSubesi'ne girerek yapılan kampanya katılımları iki çekiliş hakkı elde edebileceklerdir. Çekiliş, 16.11.2009 tarihinde, saat 12:00'de, Korukent Bowling Salonu - Levazım Mahallesi gerçekleştirilecektir. Yapılacak olan çekilişte; 1 kişiye BMW 320i otomobil (2010 model- 1998 cc- Beygir gücü 150 PS), 5 kişiye 45 [G87P45 15,6 P8700 4 GB VXP], 20 kişiye PlayStation 3 (120 GB Konsol), 40 kişiye APPLE iPhone Cep Telefonu 3GS'nde ilan edilecektir. İkramiye kazanan asil talihlilerin ise 23.12.2009 tarihine kadar başvuru kampanyaya gerçek kişiler katılabilir. Bir kişi birden fazla hediye kazanamaz. KDV ve ÖTV hariç tüm yasal yükümlülükler on ve Pazarlama A.Ş. çalışanları kampanyaya katılamaz; katılmış ve kazanmış olsalar bile ikramiyeleri alamazlar.